

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	21.10.2025, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Liis Juhalo
Ametiasutuse nimi:	Põhja Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24231752287
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 201 lg 1, § 344 lg 1, § 345 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	Xxx Xxx (ik xxxxxxxxxxxx)
Kuriteo toimepanemise aeg:	aprill 2024 – juuni 2024

Käesolevas kriminaalasjas esitati Elli Sepale kahtlustus KarS § 201 lg 1, § 344 lg 1, § 345 lg 1 järgi toimepandud kuritegudes.

Süüteoatest nähtub, et 13.06.2024 teostatud A. H. Tammsaare tee 104a asuva Mustamäe Keskuse Xxxxxx kaupluse seifikontrolli käigus tuvastati, et seifist on puudu raha summas 5950 eurot. Poe juhataja Xxx Xxx täitis inventeerimisakti 03.06-04.06.2024 ilma raha lugemiseta ning kirjutas dokumendile Xxx Xxx nime. Xxx Xxx kirjutas seletuskirja, milles tunnistas, et võttis seifist kolm korda sularaha välja ja seejärel koostas inventeerimisakti valede andmetega.

Tunnistajana ülekuulamisel on Xxx Xxx andnud ütlusi selle kohta, et töötas A. H. Tammsaare tee 104a asuva Mustamäe Keskuse Xxxxxx kaupluses ja teadis, et iga kuu tuli teha investeerimise akt, mida peavad allkirjastama kaks töötajat. Xxx Xxx oli öelnud, et teeb seda ise. 19.06.2024 näidati talle inventeerimisakti, millel oli justkui tema nimi ja allkiri, kuid Xxx Xxx ise ei ole akti allkirjastanud.

Kannatanuna ülekuulamisel on Xxxxx OÜ esindaja Xxx Xxx andnud ütlusi selle kohta, et 13.06.2024 A. H. Tammsaare tee 104a asuva Mustamäe Keskuse Xxxxxx kaupluses tegi koos Xxx Xxxiga seifikontrolli, mille käigus selgus, et puudu on sularaha summas 6255,90 eurot. 01.06.2024 koostatud inventeerimisaktil oli Xxx Xxx nimi ja allkiri. Videokaamera salvestistelt nähtub, et akti koostas Xxx Xxx. Xxx Xxx eitas akti koostamist. Xxx Xxx tunnistas hiljem sularaha varguse üles ja koostas seletuskirja.

Kahtlustatavana ülekuulamisel tunnistas Xxx Xxx end süüdi, puhtsüdamlikult kahetses tehtut ja selgitas, et võttis raha neljal kuni kuuel korral ja koostas inventeerimisakti valede andmetega, sealjuures kirjutas need Xxx Xxx nimel ja tema allkirjaga. Xxx Xxx tagastas 5950 eurot kauplusele.

Prokurör, tutvunud kriminaalasja materjalidega, jõudis seisukohale, et kahtlustatava suhtes on võimalik kriminaalmenetlus lõpetada KrMS § 202 alusel, kuna tema süü KarS § 201 lg 1, § 344 lg 1, § 345 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises ei ole suur ning kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.

Vastavalt KrMS § 202 lg-tele 1, 2 ja 7 võib prokuratuur kriminaalmenetluse lõpetada ja kahtlustatavale kohustused määrata, kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluskulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.

Xxx Xxxle esitati kahtlustus KarS § 201 lg 1, § 344 lg 1 ja § 345 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises. KarS § 201 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemise eest nähakse karistusena ette rahaline karistus või kuni kaheaastane vangistus. KarS § 344 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemise eest nähakse karistusena ette rahaline karistus või kuni üheaastane vangistus. KarS § 345 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemise eest nähakse karistusena ette rahaline karistus või kuni kolmeaastane vangistus. Niisiis on KarS § 4 lg 3 järgi tegemist teise astme kuritegudega, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära.

Prokurör leiab, et käesolevas asjas ei ole E. Sepa süü ülemäära suur ning kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi. Süü ei ole suur kuritegude puhul, kus, arvestades süü suurust mõjutavaid asjaolusid, on süüd kergendavad asjaolud sisulises ülekaalus. Käesoleval juhul tuleb süü suuruse hindamisel arvesse võtta, et kahtlustatav on tunnistanud kuriteo toimepanemist ja puhtsüdamlikult kahetseb tehtut, tegemist on noore täiskasvanuga, kellel puuduvad kehtivad kriminaal- ja väärteokaristused ning ta on hüvitanud kannatanule tekkinud varalise kahju. Lisaks on oluline asjaolu, et pärast sündmust viimase pooleteiseaasta jooksul ei ole Xxx Xxx uusi süütegusid toime pannud, mis viitab asjaolule, et ta on juba teinud järeldusi käimasolevast kriminaalmenetlusest.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada asjaoluga, et lõpetamine ei ole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik kas üld- või eripreventiivset vajadusest. Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Eripreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute kuritegude toimepanemise. Seda hinnatakse lähtuvalt isiku varasemast karistusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust. Üldpreventiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Prokurör leiab, et käesoleval juhul selliseid aluseid ei esine.

Avalik menetlushuvi puudub, kuivõrd Xxx Xxx etteheidetava süüteo kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra kui üldise väärtusmastaabi riive heastamine ning tema õiguskuulekale käitumisele suunamine on prokuröri arvates võimalik saavutada ka muude vahenditega kui kriminaalkorras karistamisega ning võimalik on KarS § 56 lg 1 sätestatud üld- ja eripreventsiooni eesmärgid saavutada ja õigusrahu taastada ka ilma isikut kriminaalvastutusele võtmata. Üldpreventiivsete eesmärkide täitmise osas selgitab prokurör, et käesoleval juhul kriminaalasja lõpetamine ei mõjuta negatiivselt ühiskonna usku õiguse kehtivusse, kuna isik on kahtlustatavana üle kuulatud, ta on tunnistanud oma süüd ja ka kahju kannatanule heastanud. Seega ei saada käesoleva kriminaalasja menetluse lõpetamine ühiskonnale õiguse kehtivuse osas mingeid negatiivseid signaale. Avalik huvi käesolevas kriminaalasjas puudub ka kaalutlusel, et kahtlustatava suhtes ei ole oodatav avalikkuse eriline usaldus.

Lisaks märgib prokurör, et karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. Karistus kohaldatakse üksnes siis, kui selle järele on tungiv vajadus ning muudest vahenditest ei piisa. Käesoleval juhul on prokurör veendunud, et selline vajadus puudub. Seetõttu kuulub kriminaalmenetlus lõpetamisele KrMS § 202 alusel. E. Sepa puhul ei ole alust arvata, et kriminaalkorras karistamata jätmine võib tingida kuritegude toimepanemise jätkamise. Seetõttu leiab prokurör, et hetkel ei ole isiku mõjutamiseks vajalik saata kriminaalasja kohtusse, vaid piisab talle kohustuste määramisest.

Eeltoodu alusel ja juhindudes KrMS §-dest 202 ja 206, abiprokurör

määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24231752287 menetlus.

2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg:

Kohustada Xxx Xxxa (ik xxxxxxxxxxxx):

2.1. KrMS § 202 lg 2 p 2 alusel tasuma riigituludesse **700 eurot**. Tähtjaks määrata 4 kuud alates kriminaalmenetluse lõpetamisest, s.o **21.02.2026**.

3. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.
4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei kohaldata.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: 1 DVD salvestisega asub kriminaalasja materjalide juures.
6. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: ei kogutud.
7. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata anda kahtlustatavale Xxx Xxx, saata kannatanu Xxx Xxxxx OÜ esindajale Xxx Xxx.
9. Kannatanul on õigus esitada kümne päeva jooksul alates määruse saamisest menetlejale taotlus põhistatud määruse saamiseks. Viieteistkümne päeva jooksul taotluse saamisest koostab menetleja põhistatud määruse. Põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul on kannatanul õigus KrMS § 207 lõike 3 alusel esitada kaebus Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.
10. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Liis Juhalo
abiprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus: _____
(nimi, allkiri, kuupäev)